ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ

Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія
денної та заочної форми навчання

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра практичної психології

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ

Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія
денної та заочної форми навчання

Слов'янськ-Дніпро -2024

УДК 159.9.07:519.22(072)
Е45

Рекомендовано до друку Вченою радою
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол № 6 від 21.03.2024 р.)

Рецензенти:
Галушко Л. Я. – в. о. завідувача кафедри психології та соціальної роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, кандидат психологічних наук, доцент
Гельбак А. М. – завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук

Укладач:
Дметерко Н. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Е45 Експериментальна психологія та методи математичної статистики: Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія денної та заочної форми навчання : [Електронний ресурс] / уклад.: Н. В. Дметерко. Слов'янськ-Дніпро : ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2024. 50 с.

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи студентів спеціальності 053 Психологія є формою навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики»

Методичне видання укладено відповідно до навчальної програми навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики». Методичні рекомендації призначені для організації підготовки студентів до практичних занять та самостійної роботи з цієї навчальної дисципліни. Запропоновані в методичних рекомендаціях завдання покликані сприяти підвищенню загальних та спеціальних компетентностей майбутніх фахівців. Зміст цього видання становлять інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять, завдання тестового контролю за темами, завдання для самостійної роботи студентів заочної форми навчання, список рекомендованої літератури.

Методичні рекомендації розраховані на студентів спеціальності «Психологія». Матеріали посібника будуть корисними для викладачів закладів вищої освіти для проведення практичних занять з навчальних дисциплін «Експериментальна психологія», «Основи наукових досліджень».

УДК 159.9.07:519.22(072)
© Н. В. Дметерко, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 4

РОЗДІЛ 1. Робоча програма навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» 6

РОЗДІЛ 2. Силабус навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» 14

РОЗДІЛ 3. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» 18

РОЗДІЛ 4. Дидактичне забезпечення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія (денна форма навчання) 43

РОЗДІЛ 5. Контрольні питання з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» 48

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» є обов'язковим освітнім компонентом освітньої програми «Практична психологія» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Вивчення цієї дисципліни передбачає надання здобувачам вищої освіти знання про закономірності, умови, принципи застосування експериментального методу в психології; базові категорії експериментальної психології та математичної статистики; про стратегії та плани психологічного експерименту.

Це методичне видання є формою навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики», які укладено відповідно до навчальної програми цього освітнього компонента. Методичні рекомендації навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики». призначено для організації підготовки здобувачів до практичних занять та самостійної роботи.

Запропоновані в методичних рекомендаціях завдання покликані сприяти підвищенню загальних та спеціальних компетентностей майбутніх фахівців, які визначено в Стандарті вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія». Серед основних загальних і спеціальних компетенцій майбутніх психологів визначено такі, як: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність дотримуватися норм професійної етики.

Зміст рекомендацій з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» становлять: навчальна і робоча

програма, інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять з основних тем, завдання тестового контролю, завдання для самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання, список рекомендованої літератури.

Одне із основних завдань вивчення освітнього компонента полягає в тому, щоб сформувати у здобувачів вміння формулювати експериментальні гіпотези, обирати стратегії та плани експериментального дослідження. Реалізація цього завдання передбачає виконання здобувачами практико-орієнтованих задач і ситуацій під час практичних занять та самостійної роботи.

Важливим завданням практичних занять є опанування студентами психологічною термінологією із її подальшим застосуванням при організації психологічного експерименту. Реалізація цього завдання передбачає роботу із психологічним словником з опрацювання основних понять кожної теми.

Невід'ємною складовою процесу освітнього процесу, є контроль знань здобувачів. Це відбувається у процесі тестування, яке проводиться онлайн на платформі дистанційного навчання ДВНЗ «ДДПУ». У методичному виданні представлений орієнтовний перелік запитань для підсумкового контролю.

Методичні рекомендації розраховані на студентів спеціальності 053 «Психологія». Матеріали посібника будуть корисними для викладачів закладів вищої освіти для проведення практичних занять з навчальних дисциплін «Експериментальна психологія», «Основи наукових досліджень».

РОЗДІЛ 1
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	**Характеристика навчальної дисципліни**	
	денна форма навчання	**заочна форма навчання**
Кількість кредитів – 5.	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150 год.	Рік підготовки	
	3	3
	Семестр	
	6	6
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 год. самостійної роботи студента – 5 год.	Лекції	
	30 год.	12 год.
	Практичні заняття	
	30 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	90год.	132
	Вид контролю: іспит	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» є: надати студентам знання про закономірності, умови, принципи застосування експериментального методу в психології.

У процесі вивчення цієї навчальної дисципліни студенти опанують знаннями про основи теорії та практики психологічного експерименту, відповідною понятійною базою.

2. МАТРИЦЯ
компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язковий компонент) «Експериментальна психологія та методи математичної статистики»

Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	**Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)**	**Методи навчання**	**Методи контролю**
ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; ФК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги; ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців; ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування, рецензування, складання реферату (доповіді)); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання психологічних задач і ситуацій).	Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, оцінювання доповідей, тестів, презентацій, рішень психологічних завдань та ситуацій, термінологічний диктант, іспит.

3.Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	Зокрема				Усього	Зокрема			
		л	п	лаб	с. р.		л	п	лаб	с.р
Тема 1. Вступ до експериментальної психології.	2	2				2	2			
Тема 1. Характеристика експериментальної психології як науки	2		2			2	- 2	2		
Тема 1. Місце експериментальної психології в системі наукового знання	10				10	10				10
Тема 2. Становлення та розвиток експериментального методу в психології.	2	2					-	-		
Тема 2. Історія розвитку експериментальної психології.	2		2				-	-		
Тема 2. Етапи розвитку експериментальної психології	10				14		-	-		14
Тема 3. Експериментальна взаємодія. Етика психологічних досліджень.	2	2				-	-	-		
Тема 3. Соціально-психологічні та етичні аспекти наукового дослідження.	2		2					-		
Тема 3. Етичні засади експериментальних досліджень в психології.	5				5	14		-		14
Тема 4. Неекспериментальні методи дослідницької роботи.	2	2				2	2	-		
Тема 4. Класифікація методів психологічного дослідження.	4		2					-		
Тема 4. Види неекспериментальних методів дослідження	10				10	14		-		14
Тема 5. Експеримент як метод психологічного дослідження.	4	4				2	2			

Тема 5. Поняття про психологічний експеримент. Види експерименту	4		4			2	-	2		
Тема 5. Сутність експериментального методу та його види	10				10	14	-			14
Тема 6. Організаційні методи психологічного дослідження.	2	2						-		
Тема 6. Характеристика організаційних методів дослідження	2		2					-		
Тема 6. Види організаційних методів дослідження	5				5	14	-	-		14
Тема 7. Стратегії та плани експериментального дослідження.	8	8					-	-		
Тема 7. Характеристика та особливості експериментальних планів	4		4			2	-	2		
Тема 7. Класифікація експериментальних планів.	10				10	14	-	-		14
Тема 8. Дослідницька програма в експерименті.	2	2				2	2	-		
Тема 8. Основи підготовки та планування психологічних експериментів	4		4				-	-		
Тема 8. Дослідницька програма як етап підготовки та планування експерименту	10				10	14	-	-		14
Тема 9. Аналіз та представлення результатів психологічних експериментів.	2	2				2	2	-		
Тема 9. Інтерпретація результатів експериментального дослідження психіки	2		2				-	-		
Тема 9. Узагальнення експериментальних даних та їх інтерпретація.	10				10	14	-	-		14
Тема 10. Математико-статистичні методи експериментальної психології.	4	4				2	2	-		

Тема 10. Застосування статистичних методів у психологічних вимірюваннях.	4		4				-	-		
Тема. 10. Методи математичної обробки результатів психологічного експерименту.	10				10	10	-	-		10
Підсумкове тестування			2				-	-		
Усього годин	**150**	**30**	**30**		**90**	**150**	**12**	**6**		**132**

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Вступ до експериментальної психології.	2	2
2.	Становлення та розвиток експериментального методу в психології.	2	
3.	Експериментальна взаємодія. Етика психологічних досліджень.	2	-
4.	Неекспериментальні методи дослідницької роботи.	2	2
5.	Експеримент як метод психологічного дослідження.	4	2
6.	Організаційні методи психологічного дослідження.	2	
7.	Стратегії та плани експериментального дослідження.	8	
8.	Дослідницька програма в експерименті.	2	2
9.	Аналіз та представлення результатів психологічних експериментів.	2	2
10.	Математико-статистичні методи експериментальної психології.	4	2
	Разом	**30**	**12**

4.3.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Характеристика експериментальної психології як науки.	2	2
2.	Історія розвитку експериментальної психології.	2	
3.	Соціально-психологічні та етичні аспекти наукового дослідження.	2	
4.	Класифікація методів психологічного дослідження.	2	
5.	Поняття про психологічний експеримент. Види експерименту.	4	2
6.	Характеристика організаційних методів дослідження.	2	
7.	Характеристика та особливості експериментальних планів.	4	2
8.	Основи підготовки та планування психологічних експериментів.	4	
9.	Інтерпретація результатів експериментального дослідження психіки.	2	
10.	Застосування статистичних методів у психологічних вимірюваннях.	4	
11.	Підсумкове тестування	2	
	Разом	**30**	**6**

4.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Місце експериментальної психології в системі наукового знання.	10	10
2.	Етапи розвитку експериментальної психології	10	14
3.	Етичні засади експериментальних досліджень в психології.	5	14
4.	Види неекспериментальних методів дослідження.	10	14
5.	Сутність експериментального методу та його види.	10	14
6.	Види організаційних методів дослідження.	5	14
7.	Класифікація експериментальних планів.	10	14
8.	Дослідницька програма як етап підготовки та планування експерименту.	10	14
9.	Узагальнення експериментальних даних та їх інтерпретація.	10	14
10.	Методи математичної обробки результатів психологічного експерименту.	10	10
	Разом	**90**	**132**

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	**За національною шкалою**	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	***для заліків***
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання:

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (протоколів та обробки результатів обстеження), презентація результатів проведеного обстеження (протоколи обстеження), іспит.

7. Рекомендована література

Основна

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ: МАУП, 2003. 120 с. :іл. Режим доступу: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ps_02.pdf

2. Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 400 с.

3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf

4. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.

5. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf

6. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/500-eksperimentalna-psihologya-maksimenko-sd.html

7. Максименко С.Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Додаткова:

1. Бедан В. Б. Експериментальна психологія: практикум для студентів-психологів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2021. 89 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf

2. Копець Л.В. Класичні експерименти в психології : Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/509-klasichn-eksperimenti-v-psiholog-kopets-l.html

9. Посилання на дистанційний курс.

Дистанційний курс навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики»: http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2515

РОЗДІЛ 2
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»

Кількість кредитів	5
Рік підготовки, семестр	3 5
Компонент освітньої програми	**обов'язковий**
Викладач,	Дметерко Н.В., доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація	dmeterkonatalia@ukr.net
Консультації	Вт. 14.00. Щотижня
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» знайомить студентів з основами теорії та практики психологічного експерименту, відповідною понятійною базою. ***Предметом вивчення*** навчальної дисципліни є організація психологічного дослідження (його типи, етапи, плани і умови проведення).
Опис навчальної дисципліни	***Метою вивчення*** навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» є: надати студентам знання про закономірності, умови, принципи застосування експериментального методу в психології. За результатами вивчення дисципліни у студентів повинні бути сформовані такі **компетентності:** *Загальні компетентності*: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. *Спеціальні компетентності:* ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; ФК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження; ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. Очікувані ***результати навчання***: ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги; ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних

	результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців; ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ***Матеріали та ресурси*:** 1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ : МАУП, 2003. 120 с. :іл. Режим доступу: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ps_02.pdf; 2. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 400 с.; 3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf; 4. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.; 5. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016.; 6. Копець Л. В. Класичні експерименти в психології : Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/509-klasichn-eksperimenti-v-psiholog-kopets-l.html; 7. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/500-eksperimentalna-psihologya-maksimenko-sd.html; Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html Дистанційний курс навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2515
Теми	*Теми занять***:** Вступ до експериментальної психології. Становлення та розвиток експериментального методу в психології. Експериментальна взаємодія. Етика психологічних досліджень. Неекспериментальні методи дослідницької роботи. Експеримент як метод психологічного дослідження. Організаційні методи психологічного дослідження. Стратегії та плани експериментального дослідження. Дослідницька програма в експерименті. Аналіз та представлення результатів психологічних експериментів. Математико-статистичні методи експериментальної психології.
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	Основними *методами викладання* є: словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування, рецензування, складання реферату (доповіді)); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання психологічних задач і ситуацій).

Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	При вивченні навчальної дисципліни здобувачі виконують такі види робіт: тестування; підготовка доповідей, презентації результатів виконаних завдань; розв'язання психологічних задач та ситуацій; робота з психологічним словником.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є: — *відвідування і робота на лекції;* — *усна відповідь на занятті –1-4 бали.* — *Підсумковий контроль – 30 балів.* *Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями*: 4 бали– здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання; 2-3 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні. 1 бал – здобувач вищої освіти загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні. *Самостійна робота* здобувачів вищої освіти оцінюється у **30 б. (денна форма) та 52 б. (заочна форма**). Підсумковий контроль знань – екзамен, який оцінюється у 100 балів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Сумарна мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати для отримання позитивної оцінки «задовільно» з навчальної дисципліни (включаючи результати самостійної роботи) – 60 балів. Якщо студент не набрав потрібної кількості балів (мінімум 60), то він не допускається до складання екзамену. У випадку порушення вимог академічної доброчесності (списування, плагіат) подані завдання не зараховуються (студент повинен їх переробити).

	Розподіл балів із дисципліни **Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю**

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Денна форма	Заочна форма	Денна форма	Заочна форма	Денна форма	Заочна форма
Т..1	-	1	4	4	10	15
Т.2.	-		4			
Т. 3.	--		4			
Т.4.	-	1	4			
Т.5.	-	1	4	4		
Т.6.	-		4		10	12
Т.7.	-		4	4		10
Т.8.	-	1	4			
Т.9.	-	1	4		10	15
Т.10		1	4			
Підсумкове тестування			**30**	**30**		
Разом	**0**	**6**	**70**	**42**	**30**	**52**

Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення».	Курс спрямований на опанування студентами знаннями про типи, етапи, плани і умови проведення психологічного експерименту.

РОЗДІЛ 3
ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»

Загальні вказівки до підготовки до практичних занять та самостійної роботи

Підготовка до практичних занять передбачає опрацювання студентами навчального матеріалу за підручником та конспектом лекцій, а також роботу з психологічним словником.

Інструктивно-методичні матеріали до кожної теми практичного заняття містять питання плану для опитування, перелік основних понять, питання для самоперевірки, завдання для самостійної роботи, психологічні задачі та ситуації.

Обов'язковою складовою підготовки студентів до практичних занять є ведення психологічного словника, в якому має бути представлено зміст основних понять, які вказані в плані. Студентам слід застосовувати засвоєні терміни при характеристиці експериментальних досліджень та аналізі психологічних задач, які додаються до практичних занять.

Обов'язковою складовою підготовки студентів до практичних занять є самостійна робота. Організація самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни визначається Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf. Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «Експериментальна психологія та методи математичної статистики» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.

2. Опрацювання лекційного матеріалу.

3. Підготовка до практичних занять.

4. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.

6. Підготовка та виконання завдань для самостійної роботи у вигляді презентацій, доповідей, таблиць, есе тощо.

7. Підготовка до підсумкового контролю.

Завданнями для самостійної роботи є написання анотацій, підготовка презентацій, складання схем, заповнення таблиць, розв'язання психологічних задач і ситуацій та ін.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи виноситься на підсумковий контроль поряд з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Контроль аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється у процесі поточного та підсумкового тестування, опитування, оцінювання результатів виконаних завдань під час практичних занять.

Практичне заняття № 1

Тема заняття: Характеристика експериментальної психології як науки

Мета вивчення – перевірити та систематизувати знання студентів про експериментальну психологію; уточнити знання студентів про предмет і завдання експериментальної психології.

Обсяг навчального часу: 2 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Експериментальна психологія як наука.
2. Предмет, завдання та сучасні тенденції експериментальної психології
3. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.

Література:

1. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 400 с.

2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf

3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.

4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *експериментальна психологія, наука, метод, методологія, принцип верифікованості, принципи матеріалізму, принцип об'єктивності, принцип детермінізму*.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть теоретичні підходи до розуміння терміну «експериментальна психологія».
2. Назвіть завдання, які розв’язує експериментальна психологія.
3. Розкрийте сутність принципу верифікованості
4. Розкрийте сутність принципу фальсифікованості.
5. Що передбачає організація процесу наукового дослідження?
6. Які принципи покладено в основу *природничо-наукового підходу* до вивчення психіки?

Практичне заняття № 2

Тема заняття: Історія розвитку експериментальної психології

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про передумови, становлення та сучасний стан розвитку експериментальної психології.

Обсяг навчального часу: 2 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Передумови розвитку експериментальної психології в античний період.
2. Становлення експериментальної психології у XVI—XIX ст.
3. Експериментальні дослідження в психології наприкінці XIX — на початку XX ст.

3.1. Психологія В. Вундта.

3.2. Культурно-історична психологія Г. Еббінгауза.

3.3. Психологія І. Сеченова.

3.4. Експериментальна психологія Львівсько-Варшавської школи

Література:

1. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. – 400 с.

2. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. – Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 146 с.

3. Копець Л. В. Класичні експерименти в психології : Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/509-klasichn-eksperimenti-v-psiholog-kopets-l.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть перші експериментальні дослідження в античний період.
2. Назвіть фізіологів, праці яких стали основою появи експериментальної психології як науки.
3. Охарактеризуйте основні положення психології В. Вундта.
4. Охарактеризуйте основні положення культурно-історичної психології Г. Еббінгауза.
5. Назвіть методи дослідження психіки, які використовувались в різні періоди розвитку психологічної науки.

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1.

Підготувати презентацію на тему: Історія розвитку експериментальної психології в особах (**на вибір 2 науковця**):

1. Автори першого психологічного закону: Густав Теодор Фехнер і Ернст Вебер.
2. Герман фон Гельмгольц – «Дитя сонця».
3. Невтомний дослідник Френсіс Гальтон.
4. Вільгельм Вундт – організатор першої психологічної лабораторії.
5. Герман Еббінгауз – дослідник пам'яті.
6. Суперникик Вільгельма Вундта: Г. Мюллер, Ф. Брентано, К. Штумпф, О. Кльпе.
7. Перші експериментатори в США: Е. Тітченер, Дж. Болдуїн, Р. Вудвордс.
8. Джон Боулбі – дослідник беземоційного характеру.
9. Експерименти Музафера Шерифа.
10. Експериментальні події Стенлі Мілграма.
11. Експеримент Нормана Триплетта.
12. Експерименти Соломона Аша.

Практичне заняття № 3

Тема заняття: Соціально-психологічні та етичні аспекти наукового дослідження

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про особливості спілкування досліджуваного та дослідника в експерименті, стратегіями поведінки учасників експерименту; проаналізувати артефакти, що можуть виникати під час експерименту.

Обсяг навчального часу: 2 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Спілкування дослідника й досліджуваного в експерименті.
2. Артефакти психологічних експериментів: «ефект плацебо», «Ефект Хоторна», «ефект аудиторії», «ефект Пігмаліона», «ефект Фокса», «ефект першого враження», «ефект Форера».
3. Засоби контролю ефектів спілкування в експерименті.
4. Етичні аспекти психологічних досліджень. Проблема *наукового шахрайства* як етичний аспект психологічних досліджень.
5. Правове регулювання психологічних досліджень.

Література:

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ: МАУП, 2003. 120 с. : іл. Режим доступу: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ps_02.pdf
2. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
4. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.

5. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf

6. Максименко С.Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/500-eksperimentalna-psihologya-maksimenko-sd.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *психологічний експеримент, артефакти, «ефект плацебо», «ефект Хоторна», «ефект аудиторії», «ефект Пігмаліона», «ефект Фокса», «ефект першого враження», «ефект Форера», академічна доброчесність, фабрикація результатів, фальсифікація даних, плагіат.*

Завдання 2.

Самостійно опрацюйте питання «Правове регулювання психологічних досліджень» (див. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. С. 41. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf). Результати презентуйте у вигляді конспекту.

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Розкрийте сутність «ефекту плацебо».
2. Назвіть найбільш поширені артефакти, що можуть виникати під час експерименту.

3. Назвіть нормативні документи, які визначають етику проведення психологічних експериментів.
4. Розкрийте сутність «ефекту Розенталя».
5. Назвіть вид наукового шахрайства.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1.

Ознайомтесь з психологічними експериментами, під час проведення яких були порушені етичні норми (*див. Десять найжорсткіших дослідів в психології // Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. с. 374-381*).

Проаналізуйте, які етичні засади були порушені при проведенні цих експериментів. Результати презентуйте у вигляді есе.

Практичне заняття №4

Тема заняття: Особливості неекспериментальних методів психологічного дослідження

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про підходи до класифікації методів психологічного дослідження, особливості методу спостереження, опитування, аналізу продуктів діяльності.

Обсяг навчального часу: 2 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Класифікація методів психологічного дослідження.
2. Характеристика методу спостереження. Види спостереження. Його позитивні характеристики і недоліки.
3. Бесіда, інтерв’ю та анкетування у психологічному дослідженні**.**
4. Аналіз продуктів діяльності.
5. Біографічний метод.
6. Архівний метод.
7. Проективний метод.

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *емпіричні методи, спостереження, види спостереження, опитування, аналіз продуктів діяльності, біографічний метод, архівний метод, проективний метод.*

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть сфери застосування методу спостереження.
2. Назвіть та охарактеризуйте види спостереження.
3. Назвіть та охарактеризуйте види запитань.
4. Назвіть правила формулювання питань у бесіді, інтерв'ю та анкеті.
5. Назвіть типові помилки спостереження.

Завдання 2.

Складіть схему: «Неекспериментальні методи дослідження».

Практичне заняття № 5

Тема заняття: Характеристика організаційних методів дослідження

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про організаційні методи дослідження, їх характеристики і сфери застосування.

Обсяг навчального часу: 2 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Порівняльний організаційний метод.
2. Комплексний організаційний метод.
3. Лонгітюдний організаційний метод.
4. Метод поперечних зрізів.

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *порівняльний метод, комплексний метод, лонгітюдний метод, метод поперечних зрізів.*

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть сфери досліджень із застосуванням організаційних порівняльних методів.
2. Назвіть найбільш тривалі дослідження із застосуванням лонгітюдного методу.
3. Назвіть етапи дослідження, які передбачає порівняльний організаційний метод.
4. Які переваги та обмеження має порівняльний метод?
5. Назвіть переваги і недоліки лонгітюдного методу.

Практичне заняття № 6, 7

Тема заняття: Поняття про психологічний експеримент.

Види експерименту

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про психологічний експеримент, його види і структуру.

Обсяг навчального часу: 4 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Загальна характеристика психологічного експерименту.
2. Види психологічного експерименту.
3. Структура психологічного експерименту.
   3.1. Поняття про незалежну змінну.
   3.2. Поняття про залежну змінну.
   3.3. Поняття про додаткові змінні та їх контроль.

4. Валідність експерименту. Види валідності.
5. Факт і артефакт в експерименті. Проблема контролю в експерименті.

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *експеримент, психологічний експеримент*, п*ілотажний експеримент, пошуковий експеримент, констатувальний експеримент, контрольний експеримент, формувальний експеримент, спровокований експеримент, експеримент, на який посилаються, незалежна змінна (НЗ), залежна змінна*

(ЗЗ), сензитивність залежної змінної, «ефект стелі», «ефект підлоги», додаткові змінні (ДЗ), валідність експерименту, внутрішня валідність експерименту, зовнішня валідність, артефакти.

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть завдання психологічного експерименту.
2. Назвіть види експерименту залежно від способу організації.
3. Дайте визначення залежної змінної.
4. Охарактеризуйте незалежну змінну та її види.
5. Назвіть види залежних змінних.
6. Дайте визначення поняття «сензитивність залежної змінної». Які існують варіанти прояву несензитивності залежної змінної.

Практичне заняття № 8, 9

Тема заняття: Характеристика та особливості експериментальних планів

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про стратегії і програму експериментального дослідження, види експериментальних планів, розвивати вміння аналізувати та складати експериментальні плани.

Обсяг навчального часу: 4 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Стратегії і програма експериментального дослідження.
2. Класифікація експериментальних планів.
3. Плани з однією незалежною змінною.
4. Плани для однієї незалежної змінної і кількох груп.
5. Факторні плани.
6. Плани експериментів для одного досліджуваного.

7. Плани істинних експериментів.
8. Доекспериментальні плани.
9. Квазіекспериментальні плани.
10. Плани ex-post-facto.
11. Планування кореляційного дослідження

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.

2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. — 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf

3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.

4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf

5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *стратегія експериментального дослідження, програма експериментального дослідження, експериментальний план, план дослідження,*

доекспериментальні плани, плани істинних експериментів, квазіекспериментальні плани, плани з однією незалежною змінною, факторні плани, плани із серією експериментів, якісні експериментальні плани, і кількісні експериментальні плани, кореляційне дослідження, плани ex-post-facto.

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть види стратегій експериментального дослідження.
2. Назвіть етапи психологічного дослідження.
3. Назвіть види експериментальних планів за критерієм істинності.
4. Назвіть види експериментальних планів за критерієм кількості впливів.
5. Назвіть ознаки, за якими відрізняється план «істинного» експериментального дослідження від інших.

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1.

Ознайомтесь з аналізом психологічного експерименту (див. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус) : Навч.посіб. Київ: МАУП, 2002. С. 107-109) [5].

Завдання 2.

Самостійно проаналізуйте запропоновані нижче завдання 2.1.-2.6. в термінах метапонять експериментальної психології: проблема дослідження; змінні (залежні, незалежні, додаткові), гіпотеза, експериментальний план, способи контролю змінних[1].

[1] Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Завдання 2.1.

Самостійно сплануйте дослідження для вивчення найстарішої та найбільш фундаментальної проблеми в соціальній психології, а саме – впливу присутності інших людей на виконання особою певного завдання (дії), на її поведінку загалом:

1. Визначте змінні (залежні та незалежні);
2. Виберіть та обґрунтуйте експериментальний план і процедуру дослідження;
3. Визначте тип дослідження, сформулюйте його гіпотезу.

Завдання 2.2.

Сплануйте дослідження, присвячене проблемі встановлення характеру впливу страху та стресу на афіляційну поведінку суб'єкта.

1. Запропонуйте гіпотезу дослідження.
2. Визначте залежні та незалежні змінні.
3. Запропонуйте план здійснення дослідження.

Завдання 2.3.

Вихідні дані. Припустимо, психолог намагається оцінити ефективність спеціальної навчальної програми в двох різних містах. В одному місті діти, які мають певні вади в розвитку пізнавальних можливостей, навчаються у звичайних класах разом з дітьми, що не мають вад розвитку, і отримують спеціальну допомогу вчителя. В іншому місті таких дітей навчають у відповідних спеціальних класах.

Після визначення того, що діти з вадами у розвитку в обох містах мають однакові показники інтелекту (IQ) і не відрізняються соціально-економічним статусом їх сімей, дослідник пропонує дітям стандартизований тест для перевірки навичок читання.

Запитання:

1. Чи є дослідження експериментом? Якщо ні, то до якого типу досліджень його можна зарахувати? Чим воно відрізняється від експерименту?

2. Яку незалежну змінну було вибрано в дослідженні?

3. Які змінні контролювались?

4. Яка змінна була залежною?

5. Чи визначено в описі дослідження операційну залежну змінну? Якщо ні, то яку операційну змінну ви запропонували б?

Завдання 2.4.

Вихідні дані. Дослідник підібрав три групи досліджуваних; досліджуваним однієї з них перед випробуванням дали кофеїн (у вигляді таблетки), другої – плацебо, а досліджуваним третьої не давали таблеток.

Досліджувані всіх трьох груп виконували тести на перевірку ефективності диференціації певних сигналів при їх зоровому сприйнятті. Освітлення у приміщенні для всіх груп було однаковим.

Запитання:

1. Чи містить це дослідження ознаки експерименту? Якщо так, перелічить ці ознаки.

2. Як ви сформулюєте теоретичну гіпотезу дослідження?

3. Як сформулювати його експериментальну гіпотезу?

4. Як потрібно було підібрати досліджуваних?

5. Скільки незалежних змінних було в дослідженні?

6. Яка концептуальна змінна була залежною?

7. Скільки залежних операційних змінних доцільно вибрати для дослідження? Назвіть їх.

8. Яка змінна контролювалась?

9. Які статистичні критерії потрібно вибрати для підтвердження або спростування гіпотези? В якому порядку їх слід використовувати?

10. Для яких двох з трьох вибраних груп доцільно порівнювати середні показники ефективності диференціації сигналів:

- для групи, що вживала кофеїн, і для групи, що вживала плацебо;
- для групи, що вживала кофеїн, і для групи, що не вживала таблеток;
- для групи, що вживала плацебо, і для групи, що не вживала таблеток.

Примітка: з перелічених варіантів відповідей на останнє запитання правильні дві. Які саме? Поясніть, чому.

Завдання 2.5.

Вихідні дані. Припустимо, дослідник поставив перед собою мету з'ясувати, як впливає алкоголь на ефективність виконання сенсорно-моторних реакцій, наприклад реакцій на появу червоного світла. Для цього він запросив 10 досліджуваних, яким було запропоновано випити перед участю в експерименті різну кількість келихів пива.

Запитання

1. Як називається тип дослідження, за допомогою якого було встановлено тип зв'язку між двома змінними, що вимірювались?

2. За допомогою якого графічного способу здебільшого відображають результати таких досліджень?

3. Як можна операціоналізувати змінні, що вивчались у дослідженні?

4. Який тип зв'язку, на вашу думку, існує між змінними?

5. Який статистичний критерій використовують для оцінки достовірності зв'язку між змінними?

Завдання 2.6.

Сплануйте дослідження, присвячене проблемі встановлення характеру впливу страху та стресу на афіліаційну поведінку суб'єкта.

1. Запропонуйте гіпотезу дослідження.

2. Визначте незалежні та залежні змінні.

3. Операціоналізуйте змінні.

4. Запропонуйте план здійснення дослідження.

Практичне заняття № 10, 11

Тема заняття: Основи підготовки та планування психологічних експериментів

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про стратегії і програми експериментального дослідження; розвивати вміння в постановці завдань та формулюванні категоріального апарату експериментального дослідження.

Обсяг навчального часу: 4 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Стратегії і програма експериментального дослідження.
2. Постановка завдань, визначення об'єкта і предмета експериментального дослідження.
3. Експериментальні змінні та способи ї х контролювання.
4. Висунення гіпотез і ї х класифікація.
5. Добір експериментальної вибірки.

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *програма дослідження, стратегія експериментального дослідження, констатувальна стратегія, формувальна стратегія, стратегія зіставлення, об'єкт дослідження, предмет дослідження, гіпотеза дослідження, експериментальна вибірка, репрезентативна вибірка, нерепрезентативна вибірка*.

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте особливості організації експерименту за констатувальною стратегією.
2. Назвіть функції програми експериментального дослідження.
3. Назвіть етапи проведення експериментального дослідження.
4. Охарактеризуйте види гіпотез. Назвіть підстави для класифікації видів гіпотез.
5. Яким критеріям має підпорядковуватися формування вибірки досліджуваних (експериментальної групи).

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1.

Складіть схему-таблицю: «Класифікація видів гіпотез на різних засадах».

Завдання 2.

Розв'язання практико-орієнтованих задач [2]

Завдання 2.1.

На основі кожної з наступних побутових (наївних) проблем сформулюйте наукову проблему, таку, яка може призвести до цікавого наукового дослідження:

1. Чи буде людина виконувати роботу, яка добре оплачується, однак може завдати шкоди її здоров'ю?
2. Чи варто заохочувати дітей для того, щоб вони краще навчалися?
3. Чи варто карати дітей працею?
4. Чи правда, що чоловіки розумніші за жінок?
5. Чому люди заражаються агресивною поведінкою інших?
6. Що таке правда?
7. Як зрозуміти маленьку дитину?
8. Як правильно виховувати дитину?
9. Які книжки найбільш цікаві дітям?
10. Що спонукає спортсменів-екстремалів ризикувати життям?

Завдання 2.2.

Запропонуйте структуру психологічних досліджень, на основі сформульованих наукових проблем, зверніть увагу на такі моменти:

- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- гіпотеза дослідження;
- можливі методи.

Практичне заняття № 12

Тема заняття: Інтерпретація результатів експериментального дослідження психіки

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про обробку даних та підходи до інтерпретації результатів експериментального дослідження, форми представлення результатів дослідження.

Обсяг навчального часу: 2 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Загальне уявлення про обробку даних. Кількісна та якісна обробка даних.
2. Підходи до інтерпретації результатів дослідження.
3. Форми представлення результатів дослідження.
4. Узагальнення експериментальних даних.

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf

5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *кількісна обробка даних, якісна обробка даних, генетичний підхід, структурний підхід, функціональний підхід, комплексний підхід, системний підхід, кваліфікаційна робота, діаграма, гістограма, графіки.*

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте кількісну обробку даних.
2. Охарактеризуйте якісну обробку даних.
3. Охарактеризуйте генетичний підхід до інтерпретації результатів дослідження.
4. Охарактеризуйте структурний підхід до інтерпретації результатів дослідження.
5. В яких формах подаються результати науково-дослідної роботи?
6. Назвіть форми вияву помилок узагальнення.

Практичне заняття №13, 14

Тема заняття: Застосування статистичних методів у психологічних вимірюваннях

Мета вивчення – перевірити та закріпити знання студентів про первинну та вторинну обробку даних експерименту; розвивати вміння проводити обробку даних.

Обсяг навчального часу: 4 години.

Обладнання: література, презентації.

План заняття.

1. Поняття про кількісну обробку даних.
2. Первинна статична обробка даних.
3. Вторинна статична обробка даних.

Література:

1. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян. – Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/sk727362.pdf
3. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
4. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016. Режим доступу: file:///D:/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/Kurs_lekcij_Eksperimental'na_psihologiya.pdf
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Режим доступу: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya-2.html

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю**:**

Завдання 1.

Занотувати зміст ключових понять теми у психологічному словнику: *методи перетворення даних, міра центральної тенденції, міра розкиду (мінливості) даних, квантилі розподілу, мода (Мо), медіана (Ме), розмах (R), дисперсія, коефіцієнт кореляції.*

Питання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Назвіть кількісні методи аналізу та інтерпретації даних.
2. На що націлена первинна статистична обробка даних.
3. Назвіть основні методи первинної статистичної обробки даних.
4. У яких випадках проводиться кореляційний аналіз даних?
5. Назвіть види кореляційного зв'язку за формою.
6. Назвіть види кореляційного зв'язку за напрямом.

РОЗДІЛ 4
ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія (денна форма навчання)

Тема	Завдання	Рекомендована література	Форма контролю
Всі теми навчальної дисципліни	Занотувати зміст ключових понять тем у психологічному словнику		Психологічний словник **5 балів**
Історія розвитку експериментальної психології.	Підготувати презентацію на тему: Історія розвитку експериментальної психології в особах (**на вибір 2 науковця**): 1. Автори першого психологічного закону: Густав Теодор Фехнер і Ернст Вебер. 2. Герман фон Гельмгольц – «Дитя сонця». 3. Невтомний дослідник Френсіс Гальтон. 4. Вільгельм Вундт – організатор першої психологічної лабораторії. 5. Герман Еббінгауз – дослідник пам'яті. 6. Суперникик Вільгельма Вундта: Г. Мюллер, Ф. Брентано, К. Штумпф, О. Кльпе. 7. Перші експериментатори в	1. Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. – 400 с. 2. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. – Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 146 с. 3. Копець Л. В. Класичні експерименти в психології : Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/509-klasichn-eksperimenti-v-psiholog-kopets-l.html	Презентація. **10 балів.**

	США: Е. Тітченер, Дж. Болдуїн, Р. Вудвордс. 8. Джон Боулбі – дослідник беземоційного характеру. 9. Експерименти Музафера Шерифа. 10. Експериментальні події Стенлі Мілграма. 11. Експеримент Нормана Триплетта. **12.** Експерименти Соломона Аша.		
Характеристика та особливості експериментальних планів	Самостійно проаналізувати задачі 2.1.-2.6. ***в термінах метапонять експериментальної психології***: проблема дослідження; змінні (залежні, незалежні, додаткові), гіпотеза, експериментальний план, способи контролю змінних (***див. Практичне заняття 8,9***).	Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус).	**Конспект 10 балів.**
Основи підготовки та планування психологічних експериментів	На основі запропонованих побутових (наївних) проблем сформулюйте наукову проблему. (***див. Практичне заняття10,11)***. Визначте категоріальний апарат однієї із наукових проблем (обєкт, предмет, мета, гіпотеза).	Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с. Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016.	**Конспект 10 балів.**
			Разом – 35 балів

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія (заочна форма навчання)

Тема	**Завдання**	**Рекомендована література**	**Форма контролю**
Всі теми навчальної дисципліни	Занотувати зміст ключових понять тем у психологічному словнику		Психологічний словник **5 балів**
Історія розвитку експериментальної психології.	Підготувати презентацію на тему: Історія розвитку експериментальної психології в особах (**на вибір 2 науковця**): 1. Автори першого психологічного закону: Густав Теодор Фехнер і Ернст Вебер. 2. Герман фон Гельмгольц – «Дитя сонця». 3. Невтомний дослідник Френсіс Гальтон. 4. Вільгельм Вундт – організатор першої психологічної лабораторії. 5. Герман Еббінгауз – дослідник пам'яті. 6. Суперникик Вільгельма Вундта: Г. Мюллер, Ф. Брентано, К. Штумпф, О. Кльпе. 7. Перші експериментатори в США: Е. Тітченер, Дж. Болдуїн, Р. Вудвордс. 8. Джон Боулбі – дослідник беземоційного характеру. 9. Експерименти Музафера Шерифа.	1. Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. – 400 с. 2. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. – Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 146 с. 3. Копець Л. В. Класичні експерименти в психології : Режим доступу: https://westudents.com.ua/knigi/509-klasichn-eksperimenti-v-psiholog-kopets-l.html	Презентація. **10 балів.**

	10. Експериментальні події Стенлі Мілграма. 11. Експеримент Нормана Триплетта. **12.** Експерименти Соломона Аша. **13.**		
Соціально-психологічні та етичні аспекти наукового дослідження**.**	1. Самостійно опрацюйте питання «Правове регулювання психологічних досліджень». Результати презентуйте у вигляді конспекту. 2. Ознайомтесь з психологічними експериментами, під час проведення яких були порушені етичні норми. Проаналізуйте, які етичні засади були порушені при проведенні цих експериментів. Результати презентуйте у вигляді есе.	Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. С. 41. *Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. с. 374-381.*	Конспект 5 балів. **Есе. 7 балів**
Характеристика та особливості експериментальних планів	Самостійно проаналізувати задачі 2.1.-2.6. ***в термінах метапонять експериментальної психології***: проблема дослідження; змінні (залежні, незалежні, додаткові), гіпотеза, експериментальний план, способи контролю змінних (***див. Практичне заняття 8,9***).	Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус).	**Конспект 10 балів.**
Основи підготовки та планування психологічних експериментів	1. На основі запропонованих побутових (наївних) проблем сформулюйте наукову проблему. (д***ив. Практичне заняття10,11)***. Визначте категоріальний апарат однієї із наукових проблем (обєкт, предмет, мета, гіпотеза). 2. Складіть схему-	Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О. В. Романенко]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.	**Конспект 10 балів.** **Схема 5 балів.**

	таблицю: «Класифікація видів гіпотез на різних засадах».	Експериментальна психологія. : Курс лекцій. / Розробник Боснюк В. Ф. Харків, 2016.	
			Разом – 52 бали

РОЗДІЛ 5
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ»

1. Експериментальна психологія як наука.
2. Предмет, завдання та сучасні тенденції експериментальної психології
3. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.
4. Передумови розвитку експериментальної психології в античний період.
5. Становлення експериментальної психології у XVI—XIX ст.
6. Експериментальні дослідження в психології наприкінці XIX — на початку XX ст. (психологія В. Вундта, культурно-історична психологія Г. Еббінгауза).
7. Експериментальні дослідження в психології наприкінці XIX — на початку XX ст. (психологія І. Сеченова, експериментальна психологія Львівсько-Варшавської школи).
8. Артефакти психологічних експериментів: «ефект плацебо», «Ефект Хоторна», «ефект аудиторії», «ефект Пігмаліона», «ефект Фокса», «ефект першого враження», «ефект Форера».
9. Засоби контролю ефектів спілкування в експерименті.
10. Етичні аспекти психологічних досліджень. Проблема *наукового шахрайства* як етичний аспект психологічних досліджень.
11. Правове регулювання психологічних досліджень.
12. Класифікація методів психологічного дослідження.
13. Характеристика методу спостереження. Види спостереження. Його позитивні характеристики і недоліки.
14. Бесіда, інтерв'ю та анкетування у психологічному дослідженні.
15. Аналіз продуктів діяльності, біографічний метод, архівний метод. Їх характеристика.

16. Проективний метод. Види проективних методів.
17. Порівняльний організаційний метод.
18. Комплексний організаційний метод.
19. Лонгітюдний організаційний метод.
20. Метод поперечних зрізів.
21. Загальна характеристика психологічного експерименту.
22. Види психологічного експерименту.
23. Структура психологічного експерименту.
24. Поняття про незалежну змінну.
25. Поняття про залежну змінну.
26. Поняття про додаткові змінні та їх контроль.
27. Валідність експерименту. Види валідності.
28. Стратегії і програма експериментального дослідження.
29. Класифікація експериментальних планів.
30. Плани з однією незалежною змінною.
31. Плани для однієї незалежної змінної і кількох груп.
32. Факторні плани.
33. Плани експериментів для одного досліджуваного.
34. Плани істинних експериментів.
35. Доекспериментальні плани.
36. Квазіекспериментальні плани.
37. Плани ex-post-facto.
38. Планування кореляційного дослідження
39. Стратегії і програма експериментального дослідження.
40. Постановка завдань, визначення об'єкта і предмета експериментального дослідження.
41. Експериментальні змінні та способи їх контролювання.
42. Висунення гіпотез і їх класифікація.
43. Добір експериментальної вибірки.

44. Загальне уявлення про обробку даних. Кількісна та якісна обробка даних.

45. Підходи до інтерпретації результатів дослідження.

46. Форми представлення результатів дослідження.

47. Узагальнення експериментальних даних.

48. Поняття про кількісну обробку даних.

49. Первинна статична обробка даних.

50. Вторинна статична обробка даних.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
ТА МЕТОДИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ

Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія
денної та заочної форми навчання

Укладач:
кандидат психологічних наук, доцент
Наталія Володимирівна Дметерко

Підписано до друку 21.03.2024 р.
Формат 60×84 1/16. Гарнітура Times New Roman.
Ум. др. арк. 3,25.